

Amasya Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
8(1), 62-84, 2019
Özgün araştırma makalesi

<http://dergi.amasya.edu.tr>

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Görsellerde Toplumsal Cinsiyet**

Yusuf Aydın*

Akdeniz Üniversitesi, Türkiye

Alındı: 17.12.2018 - Düzeltildi: 01.05.2019 - Kabul Edildi: 07.05.2019

Atf: Aydın, Y. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki görsellerde toplumsal cinsiyet. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 62-84.

Öz

Yabancı dil öğretiminde, geçmişten günümüze en çok kullanılan materyallerin başında yazılı metinler gelmektedir. Bugün de dil öğretiminde ağırlıklı olarak yazılı metinler, bu yazılı metinlerden seçilmiş örnekleri bir araya getiren ve çeşitli görsellerle desteklenmiş ders kitapları kullanılmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için de çeşitli ders kitapları hazırlanmıştır. Bu kitaplar aracılığıyla Türkçe öğrenenler okudukları metinler ve görseller aracılığıyla sadece dil öğrenmekle kalmazlar, aynı zamanda Türk toplumuna ait kültürel kodları da çözerler. Çünkü yazılı

*Sorumlu yazar: Tel.: 0 539 2505154, E-posta: ysf.aydn66@gmail.com

**Bu makale Münih'te yapılan II. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Sempozyumu'nda sözlü olarak sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

ISSN: 2146-7811, ©2019

metinler ve görseller içinde üretildikleri toplumun yaşayışına ve kültürüne ait izler taşır. Bir toplumun kültürünü tanımada kadın önemli yere sahiptir. Toplumun işleyişinin ve yaşayışının tam olarak ortaya konulabilmesi için kadının da bilinmesi gerekir. Kadının günlük hayattaki konumu, sosyal yaşantısı, giyimi, toplumun ona yüklediği roller, aile içerisindeki ilişkileri vb. yazılı metinlere ve görsellere yansır. Böylece Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin zihinlerinde kadın imgesi oluşur, oluşturulmaya çalışılır. Bu araştırmanın Gazi TÖMER Türkçe Öğretim Setinde yer alan görselleri toplumsal cinsiyet rolleri açısından incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada veriler ilgili dokümanların araştırma soruları doğrultusunda çözümlenmesiyle toplanmıştır. Ders kitaplarında yer alan görseller belirlenen kategoriler çerçevesinde çözümlenmiş, bulgular yüzde ve frekans verilerek gösterilmiştir. Elde edilen verilere göre kitaplarda erkek görsellerin sayısı kadın görsellerin sayısından fazladır. Görsellerin icra ettikleri meslekler toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına uygun olduğu noktalar vardır. Ev işleri çok büyük oranda kadın görsellerin ile verilmektedir ve kadınlar ev içinde daha fazla gösterilmektedir. Sonuç olarak toplumsal cinsiyete ilişkin bir takım kalıp yargıların, örneğin ev işleri ile daha çok kadınların ilgilenmesi gerektiği, kadınların belli mesleklerde daha başarısız oldukları gibi, görseller aracılığıyla da sunulduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Kadın İmgesi, Gazi TÖMER, Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti

---

Giriş

Yabancı dil öğretiminde, geçmişten günümüze en çok kullanılan materyallerin başında yazılı metinler gelmektedir. Bugün de dil öğretiminde, ağırlıklı olarak yazılı metinler, bu yazılı metinlerden seçilmiş örnekleri bir araya getiren ve çeşitli görsellerle desteklenmiş ders kitapları kullanılmaktadır. Ders kitapları öğretim programında belirlenmiş amaçlara uygun içeriklerin, çeşitli yöntem ve teknikler gözetilerek sunulduğu ve kimi zaman da sunulan bu içeriğe yönelik ölçme ve değerlendirme süreçlerine yer veren basılı materyaller olarak tanımlanabilir. Ancak ders kitaplarındaki metinler ve bu metinleri tamamlayan diğer basılı semboller ve bunların bir araya getiriliş biçimi rastgele yapılmaz. Kitaplar onları

kullanacak kişi ya da kişilerin gereksinimlerini karşılamak amacıyla kullanılır (Yalınkılıç, 2011, s. 3).

Ders kitapları içinde de anadili ve yabancı dil öğretmek için kullanılan kitapların da gerek dilin kendisini ele almaları gerekse hedef kitleleri açısından özel bir yeri vardır. Her iki alan için temel amaç dili öğretmek, dilin inceliklerini ve zenginliklerini öğrencilere kazandırmak olsa da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanan kitapların nitelikleri hedef kitlenin özelliklerinden dolayı farklılık gösterir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitapları her şeyden önce farklı amaçlar doğrultusunda hazırlanmaktadır. Bu kitaplarda kullanılan metinler ve görseller de söz konusu amaçlar doğrultusunda şekillenir. Ders kitaplarında özellikle de dil öğretim kitaplarında görsellerin önemli bir yeri vardır. Bir kitaba bakıldığında ilk dikkati çeken öğenin görseller olduğu söylenebilir. Ders kitaplarındaki çeşitli görseller kitabı daha çekici hâle getirir, okuma zevkini ve öğrencinin derse karşı ilgisini artırır (İşeri, 2011, s. 83). Bu önemli görevleri üstlenen görsellerin dikkatli seçilmesi gerekmektedir. Özellikle hedef kitlenin dili ve kültürü bir ölçüye kadar kitaplar üzerinden öğreneceği düşünülürse, kitaplarda kullanılan metinlerin yanında görsellerin de seçilmesinde dikkatli davranılması gerekmektedir.

Ders kitapları aracılığıyla Türkçe öğrenenler okudukları metinler ve görseller aracılığıyla sadece dil öğrenmekle kalmazlar, aynı zamanda Türk toplumuna ait kültürel kodları da çözerler. Çünkü yazılı metinler ve görseller içinde üretildikleri toplumun yaşayışına ve kültürüne ait izler taşır. Görsellerle desteklenen metinler, öğrencilere zengin bir malzeme sunar. Bu malzemenin bir parçasının da kadın olduğu söylenebilir. Bir toplumun kültürünü tanımada kadın önemli yere sahiptir. Toplumun işleyişinin ve yaşayışının tam olarak ortaya konulabilmesi için kadının da bilinmesi gerekir. Kadının günlük hayattaki konumu, sosyal yaşantısı, giyimi, toplumsal rolü, aile içerisindeki ilişkileri vb. yazılı metinlere ve görsellere yansır. Böylece Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin zihinlerinde kadın imgesi oluşur, oluşturulmaya çalışılır. Ancak

kadın ve erkek hakkında yapılan çalışmalar kaçınılmaz olarak toplumsal cinsiyet olarak adlandırılan olgudan etkilenir. Çünkü erkek ve kadın olmak sadece biyolojik cinsiyete bağlı değildir. Erkeklerle kadınlar arasındaki davranış farklılıklarının biyolojik, eğitimsel ya da bunların dışında tamamen toplumsal kökenleri olduğuna ilişkin açıklamalar yapan çevreler vardır (Giddens, 2012, s. 505). Dolayısıyla kadın ve erkeğin toplum içindeki konumu birden fazla değişken tarafından belirlenmektedir ve bu değişkenlerin etkileri, toplumun üretim tarzından, eğitime; sosyal ilişkilerden, kişiler arası ilişkilere kadar pek çok alanda belirleyici olabilmektedir.

Toplum tarafından kız ya da erkek olarak etiketlenen çocuklar cinsiyetin kültürel olarak ne ifade ettiğini öğrenmeye başlarlar ve sosyalleşme sürecinde çeşitli nesnelere, etkinlikleri oyunları, meslekleri, kişilik özelliklerini kendilerine göre “uygun” ya da “uygun değil” olarak ayırt etmeyi öğrenirler (Dökmen, 2004, s. 16). Böylece biyolojik cinsiyetten farklı olarak kültür ve içinde yaşanılan toplum tarafından şekillendirilen bir cinsiyet algısı oluşur. Toplumsal cinsiyetin olgusunun yansımalarını, konuyla ilgili istatistiklerden ve yapılan akademik çalışmalardan görmek mümkündür. 2014 yılında TÜİK (2014) tarafından yayımlanan Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri’ne göre, erkeklerde okur-yazar olmayan nüfus %1,3 iken kadınlarda bu rakam %6,6’dır. 2014 yılı istatistiklerine göre doktora dereceli erkeklerin %9,7’si kamu sektöründe istihdam edilmekteyken, kadınlarda ise bu oran %5,2’dir. Özel sektörde ise doktora dereceli erkeklerin %8,1’i istihdam edilirken kadınlar için bu oran %3,4’tür. Yükseköğretim sektöründe ise istihdam edilen doktoralı erkek oranı 47,3, kadın oranı ise 25,4’tür.

Bu rakamlara paralel olarak OECD ülkeleri arasında kadın istihdamının en düşük olduğu ülke %29,7 ile Türkiye’dir. 2014 yılı verilerine göre erkeklerin iş gücüne katılma oranları %71,3 iken kadınlarda ise %30,3’tür. İşgücüne katılmayan kadınların %57,6’sı ev kadınıdır.

Erkekler ile kadınlar arasındaki bu farklılıkları meslekler üzerinde de görmek mümkündür. 2014 yılı verilerine göre

erkek hâkim ve savcı oranı %63,1, kadın hâkim ve savcı oranı ise %36,9'dur. Erkek büyükelçi oranı %86,1, kadın büyükelçi oranı ise %13,9'dur. Üst düzey memurların %91'i erkek, %9'u kadındır. 45 ülkenin kadın milletvekili oranlarının yer verildiği listeye göre Türkiye'de kadın milletvekili oranı ise %14,4 tür. Listenin başında yer alan İsveç'te ise bu oran %45'tir. Sosyal hayattan, eğitime, spordan, sağlığa kadar pek çok alanda verilen istatistikler kadınların erkelerin gerisinde olduğunu göstermektedir (Çaha, Aydın ve Çaha, 2014).

Toplumsal cinsiyetin ders kitaplarına yansımaları üzerine çok çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalarda, kadınların ev içine hapsedildiği ve kalıp cinsiyetçi kalıp yargılarla gösterildikleri (Helvacıoğlu, 1996); kadın ver erkeklerin kalıp yargılara uygun toplumsal roller, mekânlar ve eylemlerle gösterildikleri (Severge, 1998, s. 94-100); erkeklerin daha sık gösterildikleri, kadınların "anne" rollerinin vurgulandığı ve ev işlerini yaparken gösterildikleri (Arslan, 2000, s. 89-93; Söylemez, 2010;), toplumsal cinsiyet kalıplarının yeniden üretildiği ve pekiştirildiği ifade edilmiştir (Çınar, 2010).

Bu bulgular biyolojik cinsiyetten farklı, kültürel kodların etkisinde şekillenen toplumsal cinsiyet rollerinin reel hayatta kadınların yaşamlarını derinden etkilediği ve bu etkinin ders kitaplarıyla yeniden üretildiği ve tekrarlandığı söylenebilir. Oysa kadınlar ile erkekler arasında genel zekâ anlamında ciddi farklar bulunmamaktadır. "Bütün kadınlarla kıyaslandığında bütün erkekler için geçerli herhangi bir cinsiyet farklılığı yoktur" (Pinker, 2013, s. 405). Örneğin Türkiye'de hâkim ve savcılarının %63,1'inin erkek olmasının biyolojik cinsiyete ya da kadınlarla erkekler arasında doğuştan gelen farklılığa bağlı bir sebebi yoktur. Bu konuda yapılan çalışmalar da kadınların ve erkeklerin ahlaki muhakeme yeteneklerinin benzer olduğunu göstermektedir (Jaffe ve Hyde, 2000, s. 721). Dolayısıyla kültürel olarak şekillenen bu farkların anlaşılması, söz konusu durumu değiştirmek için farklı bakış açıları sunabilir.

Yukarıda toplumsal cinsiyet ile ilgili sunulan durumun Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki yansımalarını ortaya koymak bu araştırmanın

temel gerekçesidir. Bunun yanı sıra ilgili alanyazın incelendiğinde ders kitaplarında toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin çeşitli araştırmalar yapıldığı görülmüştür. (Asan, 2010; Söylemez, 2010; Kılıç ve Eyüp, 2011; Yaylı ve Çınar, 2014; Özdemir 2018). Ancak Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarında toplumsal cinsiyeti ele alan bir çalışma olmadığı görülmüştür. Bu anlamda araştırma alanyazındaki bu boşluğu doldurma yolunda atılan bir adım olarak değerlendirilmiştir.

Bu araştırmanın amacı Gazi TÖMER Türkçe Öğretim Setinde yer alan görselleri toplumsal cinsiyet rolleri açısından incelemektir. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki araştırma soruları cevaplanmaya çalışılmıştır.

1) Gazi TÖMER Türkçe Öğretim Setinde yer alan yetişkin kadın ve erkek görsellerinin sıklığı nedir?

2) Gazi TÖMER Türkçe Öğretim Setinde yer alan yetişkin kadın ve erkek görseller hangi meslekleri icra ederken gösterilmektedirler.

3) Gazi TÖMER Türkçe Öğretim Setinde yer alan yetişkin kadın ve erkek görsellerin yaptıkları ev işleri nelerdir.

4) Gazi TÖMER Türkçe Öğretim Setinde yer alan yetişkin kadın ve erkek görseller hangi mekânlarda gösterilmektedirler.

5) Gazi TÖMER Türkçe Öğretim Setinde yer alan yetişkin kadın ve erkek görseller kimlerle birlikte gösterilmiştir?

Yöntem

Araştırmada doküman incelemesi yapılarak veri toplanmıştır. Doküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan bir süreçtir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 187). Doküman analizinin veri kaynakları arasında kayıtlar, raporlar, basılı formlar, mektuplar, otobiyografiler, günlükler, kompozisyonlar, makale tarzında yazılan ödevler ve diğer akademik çalışmalar, kitaplar, süreli yayınlar, bülten ve kataloglar, ders programları, mahkeme kararları, fotoğraflar, filmler ve çizgi filmler yer alabilir (Dörnyei, 1997, s. 37-38; Best ve Kahn, 2006, s. 257).

Doküman incelemesi kimi araştırmalarda kullanılan tek yöntemdir. Bazı araştırmalarda ise doküman incelemesi yöntemin bir parçasıdır. Dokümanlar incelenerek araştırılan konuya ilişkin ek bilgiler elde edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 189).

Bu araştırmada incelenen dokümanlar tek veri kaynağıdır. Doküman incelemenin temel yöntem olduğu böyle araştırmalarda veriler dört aşamada analiz edilir. Bunlar: “analize konu olan veriden örneklem seçme, kategorilerin geliştirilmesi, analiz birimlerinin saptanması ve sayısallaştırma” (Bailey’den aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 197)

Araştırma kapsamında Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim, Araştırma ve Uygulama Merkezi’nde (TÖMER) 2015-2016 eğitim-öğretim yılında kullanılan A1, A2, B1, B2, C1 kitapları incelenmiştir. Kitapların tamamı analize dâhil edilmiştir. Bu nedenle herhangi bir örnekleme yapılmamıştır. Söz konusu ders kitapları incelenirken kullanılan kategoriler araştırmacı tarafından geliştirilmemiştir. Söylemez (2010)’in çalışmasında kullandığı kategorilerden faydalanılmıştır. Söz konusu kategoriler aşağıda açıklanmıştır:

Görsellerin sıklığı: Görsellerin sıklığı belirlenirken cinsiyeti açık olarak anlaşılan yetişkinlere ait fotoğraf ve resimler dikkate alınmıştır. Cinsiyetin belirlenmesine imkân verecek kadar belirgin vücut kısımları da analize dâhil edilmiştir. Cinsiyet seçimine olanak vermeyecek kadar belirsiz, küçük ve bulanık olan figürler bu analize dâhil edilmemiştir. Aynı zamanda 4’ten fazla kişiden oluşan fotoğraf ve resimler, cinsiyeti belli eder şekilde çizilmiş olsa bile analize alınmamıştır. Siluet resimler ve çocuklara ait görseller dikkate alınmamıştır. Kitapların dış kapaklarındaki görseller analizlere dâhil edilmezken bölümler arası geçişlerde yer alan görseller analizlere alınmıştır.

Görsellerin Yaptıkları Meslekler: Bu başlığa meslek ile ilgili bilgi sunmayan görseller dâhil edilmemiştir. Meslek ile ilgili bilgi vermeyen ya da mesleği tam olarak belirlenemeyen görseller dikkate alınmamıştır. Yaptıkları işler günümüz meslek

kavramı içinde değerlendirilemeyecek olsa da Galileo, Newton gibi biliminsanlarına ait görseller *bilim insanı* başlığı altında analize dâhil edilmiştir. Şarkıcı, halk müziği sanatçısı, ressam gibi meslekler *sanatçı* başlığı altında değerlendirilmiştir. Tiyatro oyuncularını, aktör ve aktristeler de bu başlığa dâhil edilmiştir. Özellikle ünlü kişiliklerin kitapta vurgulanan yönleri dikkate alınmıştır. Sözelimi şiirler yazan, çeviriler yapan ve aynı zamanda öğretmenlik yapmış olan “Behçet Necatigil” yazar başlığı altında değerlendirilmiştir. Akademisyen ve biliminsanı ayırımı yapılırken kitaplarda bu ikisine yapılan vurgu dikkate alınmıştır. Kişinin akademisyenliği ön plana çıkarılmışsa akademisyen, biliminsanı olma yönü ön plana çıkarılmışsa bilim insanı başlığı altında değerlendirilmiştir. Hastanelerde hasta başında gösterilen sağlık personeli ilgili oldukları metinde bilgi verilmediği takdirde değerlendirmeye alınmamıştır. Aynı zamanda mesleği ile toplum tarafında tanınan (sporcu, biliminsanı, aktör vb.) görseller de mesleklerini icra eder şekilde görünmeseler de analize dâhil edilmişlerdir. Çünkü kitaplarda bu kişilere ait görseller, mesleklerinin ne olduğunu ortaya koyan bağlarla birlikte yer almaktadır. Ayrıca “filenin sultanları” olarak isimlendirilen milli voleybol takımı oyuncularına yer verilmiş olsa da bu konuyla ilgili verilen görsel sıklık analizine dâhil edilmediği için dikkate alınmamıştır.

Görsellerin yaptıkları Ev İşleri: Bu bölümde kadın ve erkek görsellerin ev ile ilgili yaptıkları işler değerlendirilmiştir. Evin temizliğini ve düzenini sağlamaya yönelik olarak yapılan işler değerlendirmeye alınmıştır. “Alışveriş yapmak” da bu başlık altında değerlendirilmiştir.

Görsellerin Buldukları Mekânlar: Bu başlık altında yapılan incelemeye bulunduğu mekânlar belirsiz olan görseller dâhil edilmemiştir. Görsellerin mesleklerini icra ettikleri mekânlar analiz edilirken, bu mekânlar iş yeri olarak verilmemiştir. Örneğin hastanede hastalara bakan bir doktorun bulunduğu mekân işyeri olarak değil, hastane olarak değerlendirilmiştir. Bu yolun izlenmesindeki amaç görsellerin buldukları mekânları daha detaylı olarak analiz

edebilmektir. Ancak ofis olarak değerlendirilebilecek mekânlar işyeri başlığı altında verilmiştir. Evin bölümleri ayrı ayrı analiz edilmemiştir. Profesyonel sporcuların sporlarını icra ettikleri mekânlara yer verilmemiştir. Park ya da bahçe dışında kalan ve sokak olarak değerlendirilemeyecek mekânlar “açık alan” başlığı altına alınmıştır. Herhangi bir taşıt ile seyahat eden görseller ise “taşıtlar” başlığı altında değerlendirilmiştir.

Görsellerin Birlikte Gösterildiği Kişiler: Görsellerin kimlerle birlikte gösterildiği incelenirken görsel sıklığı dikkate alınmamıştır. Örneğin iki kadın ve bir erkeği bir arada gösteren bir görselde iki kadın için ayrı ayrı sayım yapılmamıştır, bunun yerine o görsel bir bütün olarak değerlendirilmiş, sıklık ve yüzde hesapları bu şekilde yapılmıştır. Bir görselde yetişkin bir erkeğin yanında gösterilen bir karı ve koca “aile” başlığı altında değerlendirilmiştir.

Araştırmada analiz birimleri olarak ders kitaplarında yer alan görseller kullanılmıştır. İncelenen görseller katagoriler kullanılarak sayısallaştırılmıştır. Sayısallaştırılan veriler yüzde ve frekanslar ile gösterilmiştir. Elde edilen verilere ilişkin yüzde hesaplanırken küsuratlı sayıların virgülden sonraki kısımlarına göre yuvarlama işlemi yapılmıştır. Virgülden sonraki iki basamağı 0.50’den küçükse sayı kendisinden hemen önce gelen tam sayıya; virgülden sonraki iki basamağı 0.50’den büyük olan sayılar ise kendilerinden hemen sonra gelen tam sayıya yuvarlanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler Gazi TÖMER Türkçe Öğretim Seti’nde yer alan görsellerden toplanmıştır. Görseller araştırmacı ve bir Türkçe eğitimi alan uzmanı tarafından incelenmiştir.

Güvenirlilik

Ders kitaplarından belirlene kategorilere yönelik yapılan çözümlemeler araştırmacı ve bir Türkçe alan eğitimi uzmanı tarafında incelenmiştir. Görsellerin ait oldukları kategoriler kodlanmış, araştırmacı ve alan uzmanının görsellere verdikleri kodlar arasındaki uyum Kappa uyum analizi ile incelenmiştir. Söz konusu analize ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Kappa uyum analizi sonuçları

Kappa Katsayısı	
Araştırmacı-Alan Uzmanı	.780

Tablo 1'e göre araştırmacı ve alan uzmanının kodları arasında iyi düzeyde uyum vardır (Landis & Koch, 1977).

Bulgular

Ders kitaplarındaki görsellerin belirlenen kategoriler göre çözümlenmesiyle elde edilen bulgular aşağıda gösterilmiştir.

1. Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemine yönelik elde edilen bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Kadın ve erkek görsellerin sıklığı

	A1		A2		B1		B2		C1		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kadın	120	38	76	24	74	24	17	5	25	8	312	44
Erkek	134	33	103	26	69	17	59	15	36	9	401	56

Sette yer alan tüm kitaplarda analize alınan toplam kadın ve erkek görsel sayısı 713'tür. Bu görsellerin %44'ü (n=312) kadınlara %56'sı (n=401) ise erkeklere aittir. İncelemeden elde edilen verilere göre tüm sette erkek görsellere kadın görsellerden daha fazla yer verilmiştir.

2. Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik elde edilen bulgular Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3. Kitaplarda yer alan görsellerin meslekleri

Meslek	Kadın		Erkek		Meslek	Kadın		Erkek	
	f	%	f	%		f	%	f	%

Akademisyen			4	3	Kütüphane Görevlisi	1	2		
Avukat	1	2			Makinist			1	1
Ayakkabı			1	1	Mimar	1	2	1	1
Biliminsanı			10	8	Mühendis			1	1
Biyolog	1	2			Müşteri temsilcisi	4	9		
Doktor	3	7	12	9	Otobüs			1	1
Diş Hekimi			2	2	Öğretmen	1	2	6	5
Eczacı	2	4			Pilot	1	2	1	1
Emlakçı			1	1	Resepsiyon Görevlisi	1		1	1
Gazeteci			1	1	Satış	2	4		
Hemşire	3	7			Sanatçı	10	22	27	20
Hostes	1	2			Sekreter	1	2		
İstasyon			1	1	Sporcu	8	18	38	29
İşçi			2	2	Sunucu	1	2	2	2
İtfaiye			2	2	Şirket	1	2		
Kaptan			1	1	Trafik Polisi			3	2
Kargo			1	1	Taksici			1	1
Kasiyer	1	2			Yazar/Şair	1	2	11	8
Kuaför	1	2			Yönetmen			1	1
Toplam					Kadın: 46, %100 Erkek: 133, %100				

Tablo 3'e göre herhangi bir mesleği icra ederken gösterilen erkek görsel sayısı (N=133), herhangi bir meslek icra ederken gösterilen kadın sayınının (N=46) neredeyse 3 katıdır. Erkek görseller, çok daha fazla sayıda mesleği icra ederken gösterilmektedir. Erkekler 26 farklı meslek ile temsil edilmekteyken, bu sayı kadınlar için 21'dir. Kadınlara ait görseller sırasıyla en çok sanatçı (N=10, %22), sporcu (N=8, %18), hemşire (N=3, %7) ve doktor (N=3, %7) olarak sunulurken erkeklerde ise sporcu (N=38, %29), sanatçı (N=27, %20), doktor (N=12, %9), yazar/şair, (N=11, %8) ve bilim insanı (N=10, %8) gibi meslekler ön plana çıkmaktadır. 18 meslek için kadın görsel bulunmazken erkek görseller için bu sayı 13'tür.

3. Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemine yönelik elde edilen bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Kitaplarda yer alan görsellerin yaptıkları ev işleri

Ev işi	Kadın		Erkek	
	f	%	f	%
Alışveriş yapmak	19	68	1	50
Bahçe ile ilgilenmek	2	7		
Çamaşır yıkamak (makine ile)			1	50
Temizlik yapmak	1	4		
Ütü yapmak	1	4		
Yemek Pişirmek	5	18		
Toplam	28		2	

Tablo 4'e göre kitaplarda ev işlerinin neredeyse tamamı kadın görseller ile verilmiştir. Kadın görseller ile verilen ev işlerinde alışveriş yapmak (N=20, %68) ve yemek pişirmek (N=5, %18) ve ön sırada yer almaktadır. Ev ile ilgili olarak tanımlanabilecek iş yapan ise 2 erkek görseli bulunmaktadır.

4. Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemine yönelik elde edilen bulgular Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Kitaplarda yer alan görsellerin gösterildikleri mekânlar

Mekân	Kadın		Erkek		Mekân	Kadın		Erkek	
	f	%	f	%		f	%	f	%
					Laboratuvar	1	1	1	1
Açık Alan	5	3	24	15	Market/Alışveriş Merkezi	15	10	3	2
Doktor odası			2	1	Okul /sınıf	18	12	15	9
Eczane	3	2			Park /bahçe	18	12	31	19
Emlakçı	1	1	2	1	Resepsiyon	2	1	2	1
Ev	27	18	14	9	Restorant	2	1	5	3
Fuar			3	2	Sahne	2	1	3	2
Hastane	15	10	9	6	Sokak	6	4	4	2

Havaalanı	1	1			Spor salonu	1	1	1	1
İbadethane			1	1	Stüdyo	2	1	4	2
İş yeri	11	7	10	6	Taşıt	3	2	8	5
Kafe	2	1	1	1	Tiyatro	3	2	13	8
Kuaför	4	3			Tren İstasyonu			1	1
Kütüphane	11	7	5	3					
Toplam	Kadın 153, %100				Erkek 162, %100				

Tablo 5'e göre kadınlar en fazla gösterildikleri beş mekân sırasıyla ev (N=27, %18), okul/sınıf (N=18, %12), park/bahçe (N=18, %12), market/alışveriş merkezi (N=15, %10) ve hastane (N=15, %10)'dir. Erkekler ise için bu mekânlar da sırasıyla park/bahçe (N=31, %19), açık alan (N=24, %15), okul/sınıf (N=15, %9), ev (N=14, %9) ve tiyatro (N=13, %8)'dur. Kadınların daha çok evde gösterilmeleri dikkat çekicidir. Aynı zamanda market/alışveriş merkezlerinde gösterilen kadın sayısı aynı yerde gösterilen erkek sayısından 5 kat fazladır.

5. Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemine yönelik elde edilen bulgular Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Kadın ve erkek görsellerin birlikte gösterildikleri kişiler

	Kadın		Erkek	
	f	%	f	%
Yalnız	131	51	168	55
Yetişkin(ler)	96	38	111	36
Çocuk(lar)	5	2	7	2
Aile	23	9	20	7
Toplam	255	100	306	100

Tablo 6'ya göre hem kadın (N=131, %51) hem de erkek (N=168, %55) görseller en fazla tek başlarına gösterilmişlerdir.

Erkekler görsellerin daha fazla tek başlarına gösterildikleri görülmektedir. Hem kadınların hem de erkeklerin çocuklarla birlikte gösterildikleri görsellerin yüzdesi aynıdır. 23 görselde (%9) kadınlar aileleriyle gösterilirken, erkekler için bu rakam 20 (%7)'dir.

Tartışma ve Sonuç

Belirtilen ölçütlere göre yapılan analizlerin sonucunda Gazi TÖMER Türkçe öğrenim setinin tüm kitaplarında erkek görsel sayısının kadın görsel sayısından fazla olduğu görülmüştür. Söylemez (2010)'in incelediği ders kitaplarında da erkek görsel sayısı kadın görsel sayısında fazladır. Asan (2006, s. 153) da yaptığı araştırmada benzer bulgulara ulaşmıştır. Görsellerin sıklığındaki bu farklılık kadın erkek eşitliği açısından bir sorunu işaret etmektedir. Ancak bu sorunu yalnızca görsel sıklığı üzerinden okuyup yorumlamak yeterli değildir. Diğer kategorilerdeki bulguların da tartışılması gerekmektedir.

Herhangi bir mesleği icra ederken gösterilen erkek sayısı aynı şekilde herhangi bir mesleği icra ederken gösterilen kadın sayısından fazladır. Erkekler daha fazla meslek grubu ile temsil edilmişlerdir. Bazı meslek gruplarında erkek görseller ile kadın görsellerin sıklığı arasında büyük fark vardır. Örneğin yazar/şair olarak gösterilen bir kadın görsele karşılık 11 erkek görsel bulunmaktadır. Sanatçı başlığında ise 10 kadın görsele karşılık 27 erkek görsel yer almaktadır. Bilim insanı ve akademisyen başlıklarında ise kadınlara ait görsel yoktur. Oysa erkeklere ait 10 biliminsanı ve 4 akademisyen görseli vardır.

Bu bulgular toplumda kabul gören toplumsal cinsiyet kalıplarıyla bağlantılıdır. Karabekmez vd'nin (2018) okul öncesi çocuklarının mesleklere yönelik toplumsal cinsiyet algılarını ortaya koymak için yaptıkları araştırma çocukların belirli meslekleri "kadın" belirli meslekler ise "erkek" olarak etiketlediklerini ortaya koymuştur. Gündüz ve Tarhan (2017)'nin ilkökul öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırma da meslek seçiminde toplumsal cinsiyet rollerinin etkili olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin bu algılarına öğretim programlarının

da etkisi olduğu da söylenebilir. Nitekim ilk ve ortaokul eğitim programlarında toplumsal cinsiyete ilişkin kalıpların yer aldığına ilişkin bulgular vardır (Karakuş, Mutlu ve Coşkun, 2018).

Bu sonuçlar ışığında yetişkinlerin de benzer kalıp yargılara sahip olduğunu iddia edilebilir. Çocukları eğiten ve geleceğe hazırlayanlar başta çocuğun ailesi ve okul çevresi olmak üzere toplumdaki yetişkinlerdir. Toplumsal olarak sahip olunan bu kalıp yargılar yetişkinler aracılığı ile incelenen ders kitaplarında da kendini göstermektedir.

Mesleklerin yanı sıra ev işleri söz konusu olduğunda toplumsal cinsiyet rolleri daha da belirginleşmektedir. Evin temizliğini ve düzenin sağlamak amacıyla yapılan işler olarak adlandırılan ev işleri kategorisinde ise, görsellerin neredeyse tamamı kadınlara aittir. Bu kategoride yalnızca alışveriş yapan ve çamaşır makinasında çamaşır yıkamaya çalışan iki erkeğe ait görsele yer verilmiştir. Kadınların özellikle alışveriş yapmalarının ön plana çıkarıldığı görülmektedir. Alışveriş yapan 19 kadın görseli bu kategorideki görsellerin %68'ini oluşturmaktadır. Kadının görsellerle birlikte ikinci en sık verilen ev işi ise yemek pişirmektir. Bu kategoride kadın görsellerin %18'i yemek pişirmektedir. Dolayısıyla bu görseller üzerinden ev işlerinin yalnızca kadınların sorumluluklarında olduğu algısı oluşturulmaktadır. Bu bulgular geçmişten günümüze Türk medyasında çizilen aile tipine de uyum göstermektedir. Bazı televizyon dizilerinde çalışan ve modern olarak adlandırılacak bir hayat süren kadınlar bile evde sofrayı kızlarıyla toplayıp kaldırmakta ve ev işlerinden sorumlu olarak gösterilmektedirler (Somersan-Gemalmazoğlu, Kılıç ve Tubin, 2004: s. 350).

Kitaplarda ev işi yapan iki erkek görseli vardır. Bu görsellerden biri çamaşır makinası ile çamaşır yıkamaya çalışan bir yetişkine ait görseldir. Görselde yetişkin çamaşır makinasının önünde durmakta ve makinaı nasıl çalıştırabileceğini düşünmektedir. Diğer görselde ise markette alışveriş yapan bir yetişkin erkek görülmektedir. Tek bir erkek

görselinin dışında alışveriş yapmak daima kadın görsellerle birlikte verilmiştir.

Bu araştırmanın problemleri dışında kalmakla birlikte alışveriş yapan kadın görsellerinin kitaplarda sunulduğu bağlam da kadının nasıl sunulduğu konusunda bilgi sunar. Örneğin ekonomi ile ilgili bir metnin etkinliklerinde gereksiz harcamaların nasıl azaltılabileceği ile ilgili öneriler sıralanmış ve öğrencilerden bu konuda fikirlerini belirtmeleri istenmiştir. Bu etkinliğin olduğu sayfada alışveriş yapan bir kadın görseli bulunmaktadır. Benzer şekilde gereksiz tüketimin zararlarının anlatıldığı bir metinde başlığın hemen yanında elleri alışveriş poşetleriyle dolu bir kadın görseli yer almaktadır. Bu görsellerin yanı sıra kadın erkek ilişkilerinin anlatıldığı bir metinde kadınların erkekleri anlamaları için harcamalarına dikkat etmeleri gerektiği söylenmektedir. Bütün bu görseller ve görsellerin sunulduğu bağlam dikkate alındığında kadınların gereksiz tüketim yaptıkları ve böylece topluma zarar verdikleri algısı oluşmaktadır.

Görsellerin buldukları mekânlara bakıldığında ise yine cinsiyetler arası bazı farklılıkların olduğu görülmektedir. Kadın görsellerin en çok "ev" de gösterilmekteyken erkek görseller ise en çok "park/bahçe"de gösterilmektedir. Kadınların en fazla gösterildikleri bir diğer mekânlar ise marketler ve alışveriş merkezleridir. Bu kategorideki veriler görsellerin yaptıkları ev işleri kategorisindeki verilerle de uyumludur. Kadın görseller tüketim için tasarlanan mekânlarda daha fazla gösterilmektedir. Açık alanda gösterilen erkek görsel sayısı kadın görsel sayısından neredeyse 5 kat fazladır. Açık alanda yapılan, avcılık, dağcılık, balık tutma gibi etkinliklerin daha çok erkek görseller ile verildikleri görülmektedir. Söylemez (2010) incelediği İngilizce ders kitaplarında erkeklerin kamusal alanlarda daha fazla gösterildiğini bulgulamıştır. Yaylı ve Çınar (2014) da yaptıkları araştırmada benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

Erkelerin daha fazla dışarda gösterilmesi ve kadınların ev ve ev içiyle daha fazla ilişkilendirilmesi toplumun cinsiyetlere yüklediği rolleri ortaya koyar. Öyle ki bu rollerin izleri çeşitli

edebiyat ürünlerinde de sürülebilir. Örneğin kadın ve mekân ilişkileri toplumsal cinsiyet rollerinin çerçevesinde şekillendiği masallar vardır (Ölçer, 2003; Özünel, 2006, s. 53). Dolayısıyla toplumdaki kadın algısının, kadının mekân ile olan ilişkilerini de şekillendirdi söylenebilir. Bu ilişki de yazınsal ürünlerde olduğu gibi ders kitaplarında da görünmektedir.

Bütün bu bulguların yanında değinilmesi gereken bir takım insan evrenselleri vardır. Bütün insan topluluklarında cinsiyet statüleri vardır. Erkekler “kamusal ve siyasal” alanda egemendir. Erkekler ortalama olarak kadınlardan daha uzun mesafelere seyahat eder (Brown, 1991; aktaran Pinker, 2013, ss. 515-520). Bu sayılanlar yalnızca Türk toplumu için değil bütün dünya toplumları için geçerli olan durumlardır. Toplumsal cinsiyet rolleri bütün dünya toplumlarında görülen, kökleri çok derinlerde bulunan, erkek ile kadın arasında yazılı olmayan iş bölümü kurallarının da belirlediği bir olgudur. Böylesi bir olgunun ders kitaplarına yansımaları bu yönüyle normal karşılanabilir. Ancak bu normallik söz konusu olguyu olumlamak olarak anlaşılmamalıdır. Tam tersine insanın, erkek ve kadın ilişkilerinin doğasını anlamak, bu konuda ortaya çıkan problemleri çözmek için yol gösterici olacaktır.

Araştırmanın giriş bölümünde de ifade edildiği gibi kadınlar erkeklere kıyasla daha sık bir şekilde ev işleriyle ilgilenirken gösterilmektedir. Araştırma bulgularına göre kadın görsel sayısı erkeklere kıyasla daha azdır. Erkekler daha fazla meslek grubu ile temsil edilmişlerdir. Ev işleri kadınların sorumluluk alanındadır. Kadınlar daha çok kapalı mekânlarda gösterilmişlerdir. Kadınların birlikte gösterildikleri kişiler başlığı altında yapılan incelemede cinsiyetler arası belirgin farklılıklar bulunamamıştır. Sonuç olarak incelenen kitaplarda cinsiyetler arası bir takım kalıp rollerin ve eylemlerin görseller aracılığıyla yansıtıldığı söylenebilir.

Öneriler

Bu araştırmanın bulguları Gazi TÖMER Türkçe Öğretim Setinde yer alan görsellerin toplumsal cinsiyet kalıplarının izlerini taşıdığını göstermektedir. Bu sebeple söz konusu ders

kitaplarının daha sonraki basımlarında görsellerin seçilmesinde daha dikkatli davranılması gerektiği söylenebilir. Ayrıca ders kitapları hazırlanırken ve bu kitaplara görseller seçilirken kalıplaşmış toplumsal cinsiyet rollerine dikkat edilmelidir. Ders kitapları hazırlanırken ruhbilim, eğitimbilim, göstergebilim vb. pek çok alanın verilerinden yararlanmak gerekir (İşeri, 2011, s. 81). Bu konuda aynı zamanda toplumsal cinsiyet ile ilgili yapılan çalışmalarında göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Kitaplardaki görsellerde yer alan kadın ve erkek sayıları, bunların icra ettikleri meslekler, gösterildikleri mekânlar, birlikte gösterildikleri kişiler gibi unsurların kitaplar hazırlanırken göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Kaynaklar

- Arslan, Ş. A. (2000). Ders kitaplarında cinsiyetçilik. T.C. başbakanlık kadın statüsü ve sorunları genel müdürlüğü.
- Asan, H. T. (2006). Ders kitaplarında cinsiyetçilik ve öğretmenlerin cinsiyetçilik algılarının saptanması. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Best, John W. ve Kahn, James V. (2006). Research in education. Pearson Education Inc.
- Brown, Donald E. (1991). Human universals. New York City.
- Çaha, H., Aydın, E. S. ve Çaha, Ö. (2014). Değişen Türkiye’de kadın: Türkiye’de kadının sosyo-kültürel, ekonomik ve siyasi durumu. İstanbul: KADEM.
- Çınar, E. K. (2010). Ortaokul ders kitaplarında toplumsal cinsiyet. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim bilimleri enstitüsü, Denizli.
- Dökmen, Z. Y. (2004). Toplumsal cinsiyet sosyal psikolojik açıklamalar. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Dörnyei, Z. (1997). Research methods in applied linguistics. Oxford University Press.
- Giddens, A. (2012). Sosyoloji, İstanbul: Kırmızı Yayınları.

- Gündüz, H.Ç. & Tarhan, S. (2017). İlkokul öğrencilerinin meslek seçimlerine yönelik tutumlarında toplumsal cinsiyetin etkisi. *İlköğretim Online, 16(3)*, 1287-1300.
- Helvacıoğlu, F. (1996). Ders kitaplarında cinsiyetçilik. İstanbul: Kaynak yayınları.
- İşeri, K. (2011). Türkçe ders kitaplarında resimler. Hakan Ülper (Ed.), *Türkçe ders kitabı çözümlemeleri içinde* (s: 81-90), Ankara: Pegem Akademi.
- Jaffe, S. & Hyde, J.S. (2000). Gender differences in moral orientation: a meta-analysis. *Psychological Bulletin, 126(5)*, 703-726.
- Karabekmez, S., Yıldırım, G., Akamca, G.Ö., Ellez, A.M., & Üner, A.N.B. (2018). Okul öncesi dönem çocuklarının mesleklere yönelik toplumsal cinsiyet algılarının incelenmesi. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi, 2(1)*, 52-70.
- Karakuş, E., Mutlu, E., & Coşkun, Y. D. (2018). Toplumsal cinsiyet eşitliği açısından öğretim programlarının incelenmesi. *Kadın Araştırmaları Dergisi, 17*, 30-53.
- Kılıç, L. K., & Eyüp, B. (2011). İlköğretim Türkçe ders kitaplarında ortaya çıkan toplumsal cinsiyet rolleri üzerine bir inceleme. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 2(3)*, 129-148.
- Landis, J. R. & Koch, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics, 33(1)*, 159-174.
- Özdemir, E. (2018). Ders kitaplarında cinsiyetçilik: Ortaokul matematik ders kitapları üzerine bir içerik analizi. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özünel, E.Ö. (2006). Masal mekânında kadın olmak: masalarda toplumsal cinsiyet ve mekân ilişkisi. Ankara: Geleneksel Yayınları.
- Pinker, S. (2013). Boş sayfa: İnsan doğasının modern inkârı. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Severge, Y. E. (1998). Ders kitaplarında cinsiyetçilik: ilköğretim ders kitapları üzerinde yapılmış bir içerik çözümlemesi,

- Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Somersan-Gemalmazoğlu, B., Kılıç, B., Tubin R., (2004). Türkiye’de kadının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin üniversite öğrencilerinin tutumu. Ayşegül Güçhan (Ed.) Kadın çalışmalarında disiplinlerarası buluşma III. cilt içinde (s: 349-359), Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi.
- Söylemez, A. S. (2010). Sexism in language coursebooks: a study on gender representations in the visuals of the primary and secondary education English coursebooks. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- TÜİK (2014). http://www.tuik.gov.tr/Kitap.do?metod=KitapDetay&KT_ID=11&KITAP_ID=294 adresinden 30.01.2017 tarihinde erişilmiştir.
- Yalınkılıç, K. (2011) Bir Öğretim aracı olarak ders kitabı. Hakan Ülper (Ed.), Türkçe ders kitabı çözümlenmeleri içinde (s: 1-20), Ankara: Pegem Akademi.
- Yaylı, D. ve Kitiş Çınar, E. (2014). Ortaokul Türkçe ders kitapları görsellerinde toplumsal cinsiyet. *Turkish Studies*, 9(5), 2075-2096.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Social Gender in Visuals of Books Used for Teaching Turkish as a Foreign Language[†]

Yusuf Aydın*

Akdeniz University, Turkey

Received: 17.12.2018 - Revised: 01.05.2019 - Accepted: 07.05.2019

Citation: Aydın, Y. (2019). Social gender in visuals of books used for teaching Turkish as a foreign language. *Amasya Education Journal, 8(1)*, 62-84.

Summary

Problem Statement: Written texts are materials commonly used in foreign language teaching for years. Today in foreign language teaching mainly written texts and course books including selected samples of these texts are used. Various course books have been prepared to teach Turkish as a foreign language. Those who learn Turkish through these course books learn not only language but decipher the Turkish culture also. Because texts and visuals reflect the culture in which they are produced. The image of woman is important to know about the culture of the society. To fully understand the life and mechanism of a society, the woman must be known. The role of woman in family relationship, cultural and social life, her clothing, social role etc., have an effect on written texts. By these texts an image of Turkish woman is formed or tried to be formed in the mind of the readers. In this study the social gender will be reviewed in the visuals of Gazi University Turkish Language Learning, Research and Application Centre Turkish Teaching Book Set and therefore the role

---

*Corresponding author: Phone: +90 539 250 51 54, E-mail: ysf.aydn66@gmail.com

[†]This article is an extended version of the proceeding which was presented in II. International Symposium on Teaching Turkish as a Foreign Language in Munich.

ISSN: 2146-7811, ©2019

of Turkish woman in society and the description of Turkish Women to foreigners were discussed.

Purpose of the Study The problem of this study is to find out the representation of social gender in visuals in Gazi University Turkish Language Learning, Research and Application Centre Turkish Teaching Book Set.

Method(s): In the study qualitative methods were used. To collect data, the relevant documents were used. In the study the data were taken from Gazi University Turkish Language Learning, Research and Application Centre Turkish Teaching Book Set which is including five books from A1 level to C1 level. Visuals of man and women were analyzed in some ways. The frequency of visuals, their occupations in visuals in terms of gender, the chores they do in visuals, the places they represented in the visuals, the people they represented with in the visuals were analyzed.

Findings and Discussions: Out of 713 total man and women visuals, 44 percent of them belongs to women, 56 percent of them belongs to man. The number of men doing their occupation (N=133) in the language set is nearly three times more than women doing (N=46) an occupation. Men were represented with 26 different occupations while women 21. For 18 occupations there is no woman visual, for 13 occupations there is no men visuals. Nearly all house chores are the responsibility of women. There are only two visuals belongs to men that is doing chores. Shopping (N=20, %68), cooking (N=5, %18) are main chores which women do in course books. Women represented in closed areas more than man. There is no gender difference in terms of the people the men and women visuals represented with. Also, various studies find out the similar results (Asan, 2006; Söylemez, 2012; Karabekmez, 2018). The figures reveal the social gender roles which created by society. These social gender roles can be tracked to literary genres. There are same fairy tales which represent the social gender roles in terms of place and women (Ölçer, 2003; Özünel 2006, p. 53). Alongside these findings there are some human universals. In all human societies' men dominated the public and political space. Men travel far more than women (Brown, 1991). The social genders roles can be found in every human society and it has shaped by unwritten rules of division of labor between man and women. Therefore, social gender roles represented in course books can be

regarded a normal phenomenon. This normality should not be regarded as a positive thing. To understand the social gender roles can help us to understand and solve the problems on this topic.

Conclusions and Recommendations In conclusion it can said that the books which were analyzed is designed in terms of men and women visuals in accordance with some gender stereotypes. Before preparing course books, gender roles should be regarded. The studies which deal with these issues are a good source for those who intend preparing course books.

Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, Woman Image, Gazi TÖMER, Turkish Course Books for Foreigners